

Pečman, Rudolf

Kroky k profesionálnímu hudebnictví

In: Pečman, Rudolf. *Vivaldi a jeho doba*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2008, pp. [71]-80

ISBN 9788021046016

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/123792>

Access Date: 09. 12. 2024

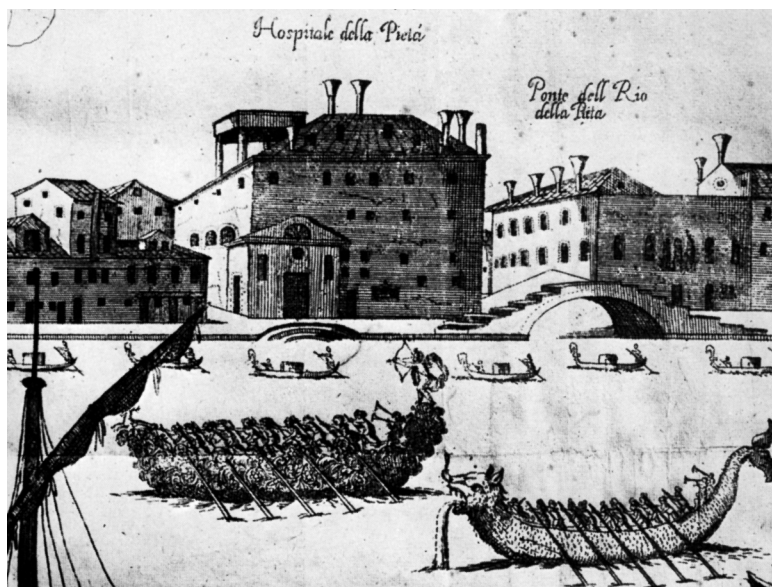
Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Kroky k profesionálnímu hudebnictví

Antonio Vivaldi stal se houslovým virtuosem. Jeho houslistickou úroveň možno vyčíst z jeho skladeb, které většinou také sám provozoval. Ukazují, že kompozičně se Vivaldi vyvíjel z dědictví Corelliho, avšak nenacházíme pramenů, které by dokazovaly, že byl také *přímým* Corelliho žákem ve vlastní houslové hře. Je sice pravda, že mladý Vivaldi mohl v údobí tří let (1700–1703), která se rozprostírala mezi jeho diakonátem a kněžstvím, navštívit Řím, kardinála Ottoboniho a jeho skvělého houslistu a skladatele Corelliho. Avšak ve Vivaldiho životopise máme cézuru. Roku 1700 byl diakon Vivaldi přičleněn k faře *San Giovanni in Oleo*. Roku 1701 (totiž 5. června) je jmenován pozdější příznivec Vivaldiho, *Francesco Gasparini* (1668–1727), sbormistrem při Ospedale della Pietà (*Maestro di Coro*). Vivaldi-ovské prameny (Karl Heller, *Antonio Vivaldi /.../,* Michaelstein/Blankenburg 1987, s. 10) však mlčí o době do 1703, kdy se Vivaldi stal *sacerdote*. Víme, že 12. srpna téhož roku usnáší se správa ústavu *Ospedale della Pietà*, že při Ospedale budou zaměstnání violisté, houslisté a hobojisté („*Maestri di Viola Violin et Aboè*“), kteří by zvýšili úroveň orchestru a jeho uměleckých vystoupení. Tito hudební mistři nechtě jsou ponecháni ve službě tak dlouho, dokud to bude nutné; jejich úkoly stanoví *congregazione* (shromáždění, tj. správa) ústavu Ospedale della Pietà. Každoročně usnese se *congregazione* – právoplatnost bude potvrzena prostou většinou hlasů – o úkolech hudebníků. Dne 1. září 1703 naváže s Ospedale della Pietà součinnost Antonio Vivaldi. Je přijat do sboru hudebníků s titulem „*Maestro di Violino*“, což znamená, že tu není jen nějakým titulovaným *tutti* hráčem, ale zdatným instrumentalistou, jenž může být pověřován i sólistickými a jinými

10 • Ospedale della Pietà. Dobová rytina.

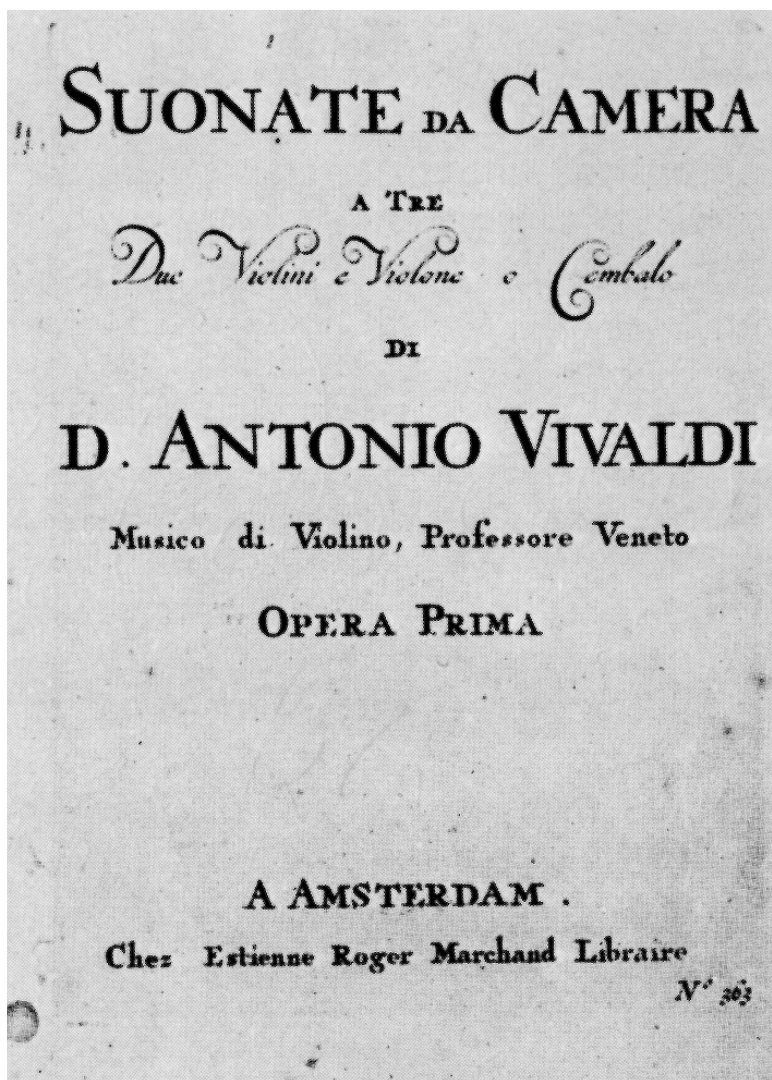
úkoly. Obdrží 60 dukátů ročně za svou novou práci. K přijetí do sboru ho navrhl *Francesco Gasparini*. Stal se vlastně div: hudebník, jehož učitelé jsou neznámi a o němž panuje povědomost, že spoluúčinkoval v hudebním souboru při chrámu svatého Marka, je přímo jmenován *maestrem*.

Ke stejnému datu (1. září 1703) je Vivaldi nominován kaplanem (*mansioneria* je nazván jeho úřad) při Ospedale della Pietà. S kněžskou funkcí je svázána povinnost každodenního celebrování mše. Za to dostane ročně 80 dukátů, které budou v dílčích částkách vypláceny čtvrtletně. Podněcovatelkou nadační odměny osmdesáti dukátů byla paní *Lucrezia Trevisan Memmo*. Vivaldi zastával funkci kaplana do 30./31. srpna 1705.

Ale již vloni (17. března 1704) obdržel první plat za vykonávání učitelské funkce na konzervatoři při Ospedale della Pietà. Dovídáme se o tom z pokladní knihy Ospedale della Pietà pod kapitolou „*Maestro di Coro*“; samostatnou kolonku jako hudební (houslový) pedagog Vivaldi sice dosud neměl, ale ze zápisu vysvítá, že za šest měsíců, od září 1703 do února 1704, mu bylo poskytnuto 30 dukátů. Vivaldi se také zasazuje o to, aby nadaná dívka *Zannetta* (= *Giannetta*), jeho žákyň, získala housle za 10 dukátů. Podává v tom smyslu přípis vedení ústavu dne 20. dubna 1704, a již tři dny poté vymáhá tutéž částku pro sboristku („*figlia di coro*“) *Susannu*, která se rovněž projevuje jako nadaná houslistka. Ospedale della Pietà si Vivaldiho činnosti zřejmě váží. Jako „náhradu“ za šest měsíců mu poukazuje 27. června 30 dukátů, ale víme, že podobnou „náhradu“ získal několik dní předtím, když mu vedení ústavu zaslalo 3. května „náhradu“ ve výši 20 dukátů, a 4. srpna obdrží náš hudebník rovněž 20 dukátů jako zálohu na plat.

Dovídáme se, že Vivaldi převzal od 17. srpna 1704 též výuku na violu („*viola all'inglese*“). Jeho plat se zvýší ročně o 40 dukátů, takže od tohoto data pobírá ročně 100 dukátů. Vedení ústavu mu přiznalo zvýšení platu na základě tajného hlasování (8 hlasů bylo pro zvýšení, 1 hlas byl proti). K zálohové výplatě po dvaceti dukátech dochází pak 3. října a 13. prosince.

Hudebniny se ve Vivaldiho době hojně rozšiřovaly opisy, které byly pořizovány buďto z původcova autografu nebo z jeho autorizovaného opisu. Rok 1705 nás přesvědčuje o tom, že Vivaldi získal nevšední ohlas i jako skladatel. Jeho *triové sonáty op. 1* jsou totiž vydány tiskem. Notové tištěné vydání se podaří jen zvláště nadaným nebo neobyčejně oblíbeným komponistům. Vivaldi věnuje své první opus hraběti Hannibalovi Gambarovi (*conte Annibale Gambaro*), šlechtici benátskému (*Nobile Veneto*). „Conte“ patrně sponzoruje vydání těchto *Triových sonát* tiskem. Ujme se jej Estienne Roger (Amsterdam) po G. Salovi v Benátkách. Titulní list sonát je ozdobný. Vivaldi na něm figuruje jako „*Musico di Violino, Professore Veneto*“. V souborném díle označeném jako první opus je zařazeno *dvanáct sonát pro dvoje housle a basso continuo* (RV 73, 67, 61, 66, 69, 62, 65, 64, 75, 78, 79 a 63; pořadí uvádíme podle umístění ve svazku). Michael Talbot (*Antonio Vivaldi. Der Venezianer und das barocke Europa. Leben und Werk*. Aus dem Englischen übertragen von Konrad Küster, Stuttgart 1985) se domnívá, že by toto vydání mohlo být dotiskem sbírky, která již vyšla v létě 1703. Ale je to nejasné. Zjevné ovšem je, že Vivaldi se dostává na výsluní. Roku 1705 ho pozve francouzský vyslanec v Benátkách, *abbé Henri Charles Arnauld*, k benefičnímu koncertu (Arnauldovo jméno bývá také rozšířeno o šlechtický přídomek „*de Pomponne*“). Koncert je pořádán ve vyslancově paláci, jeho výtěžek poslouží k výstavbě kláštera *San Girolamo*, který nedávno vyhořel.

11 • Suonate da camera. Titulní list.

Vivaldi dostává s nezlomnou pravidelností své „náhrady“, „zálohy“ a „výplaty“. V účetnictví Ospedale della Pietà nenacházíme pochybení. Dokonce úřad hospice přizná Vivaldimu 6. března 1705 odměnu 16 dukátů za to, že pro ústav opatřil nové housle.

Správní rada rozhoduje i o náplni práce dívek-sirotků. Dne 1. března 1705 se usnese, aby schovanky („*figlie di coro*“), které nepatří k aktivním členkám sboru, mohly ve výjimečných případech převzít i sólistická vystoupení. Učitel Vivaldi, jenž byl také sbormistrem, měl tehdy i ve sboru úspěchy, neboť jeho sboristky měly zřejmě takovou úroveň, že mohly zvládat i sólistické úkony.

Vivaldiho hudební vytížení je značné. Nejen jeho špatným zdravotním stavem (viz dopis Vivaldiho markýzi *Guidonovi Bentigliovi d'Aragona* ze 17. listopadu 1737,

uvedený výše), nýbrž i přetížením v oblasti učitelského a hudebně výkonného působení v Ospedale della Pietà, dochází k tomu, že Vivaldi neplní zcela své povinnosti kněžské, kaplanské. Během června, července a srpna 1705 měl sloužit (celebrovat) 90 mší, ale dovidáme se, že úkol splnil jen zpolo, neboť četl jen 45 mší, za které obdržel úhradu ve výši 10 dukátů. Vivaldiho „*mansioneria*“ končí sice 30. nebo 31. srpna (nadace paní *Lucrezie Trevisan Memmo* také končí), ale Vivaldi požádá písemně již 1. září, aby směl kaplanský úřad dále vykonávat. Ospedale mu to povolí a určí mu za kaplanování 80 dukátů ročně. Po paní *Trevisan Memmo* převezme nadaci pan *Tomaso Gritti*. Jak zjistil Michael Talbot, skončila „*druhá mansioneria*“ v listopadu 1706.

Vivaldiho věhlas roste. Vincenzo Coronelli uvádí ve svém Průvodci pro cizince (*Guida de' Forestieri*, Benátky 1706) našeho Mistra jako významného houslistu města Benátek. Hovoří o něm v souvislosti s jeho otcem *Giovannim Battistou*, který také již patřil mezi přední benátské houslisty, a připojuje, že jeho syn (tj. *Antonio*) je knězem. V Ospedale della Pietà však Vivaldi poněkud ztrácí podporu. Dne 7. března 1706 se objeví v desetičlenné správní radě ústavu 3 negativní hlasy, které se domnívají, že by Vivaldi neměl zůstat v zaměstnaneckém poměru v Ospedale della Pietà. Záporné hlasy jsou přemoženy hlasy kladnými (7 členů správní rady). Patrně při nárůstu negativních hlasů také spolupůsobila skutečnost, že kněz Vivaldi plnil jen *zpolo* své kaplanské povinnosti. Nebo že by mu ten nebo onen protestující záviděl jeho přece jen poměrně vysoké příjmy, které byly obohacovány o rozmanité mimořádné platy?

Vivaldi ovšem není hlasováním rady nějak ohrožen, neboť již 27. března 1706 obdrží úhradu 25 dukátů (za tři měsíce), krátce nato pak příspěvek, poněvadž opatřil dobrý smyčec pro žákyni jménem *Maddalena Rossa* (21. května). Platy mu přicházejí zcela pravidelně.

Kaplanské povinnosti (jimž se Vivaldi podrobil 1. září 1705) nyní končí. V závěru listopadu 1706 je jich Vivaldi zproštěn. Poté již nevykonává žádných úkonů spojených s jeho kněžstvím.

Vivaldiho život se promítá jen do hudby. Rok 1707 mu přinese potěšení. Dovídá se (20. března) z usnesení správní rady, že dvanácti jeho žákyním je povoleno, aby vyučovaly hudbě mimo budovu ústavu. Tuto skutečnost bere rád na vědomí. V usnesení není jmenovitě řečeno, kterých schovaneček se týká. Vivaldimu se pouze prikazuje, aby pocházely z vrstev šlechtických nebo měšťanských. Dovidáme se z autografu *Sonáty RV 779*, kterou žákyně úspěšně provedly, také jejich jména. Podle dobových zvyklostí (kdy interpretky, ať zpěvačky nebo instrumentalistky, byly označovány jen křestními jmény s případnou uměleckou specializací) jsou na vivaldiovském autografu uvedeny tyto dívky:

Prudenza dal Contralto, jež v sonátě hrála na housle („*Sig^{ra}: Prudenza Viol^o“*);

Lucieta Organista (tedy varhanice Lucieta);

Pelegrina dall'Aboè (tedy hobojistka Pelegrina);

Candida dalla Viola (tedy violistka Candida, označená v autografu „*Sig^{ra}: Candida Salmoè*“, což znamená, že ovládala i hru na dřevěný dechový nástroj *salmoè*).

Je třeba připojit, že *Candida* spoluúčinkovala při provedení Vivaldiho oratoria *Moses Deus Pharaonis*, RV 643, Benátky 1714, a to spolu se svou kolegyní *Michielinou*.

Dne 29. dubna 1708 odhlasuje správní rada (5 kladných hlasů proti jednomu zápornému), aby Antonio Vivaldi zůstal ve sboru učitelů konzervatoře della Pietà. Pravidelně mu docházejí honoráře a měsíční platy. Stává se jakýmsi *pečovatelem o nástrojový fundus*, neboť zakupuje *violu* do svého ansámblu (12. března), shání dobré struny na *violu d'amore* (6. dubna: i za to dostane odměnu dvou dukátů a dvaceti grošů). Jak vidíme, každý úkon zaměstnanců v Ospedale della Pietà je dobře zaplacen. Třináct dukátů získá Vivaldi za opatření houslí pro žáky ni *Marcolinu*.

Vivaldi stále pronikavěji zasahuje do veřejného hudebního dění Benátek. *Francesco Querini* se loučí se svým úřadem podesty (*podestà*) – tj. starosty – v městě Rovigo. Při této příležitosti se uskuteční oficiální slavnost, pro kterou Vivaldi zkomponuje serenatu *La gare del dovere*, RV 688, již také se svým souborem provede. Vivaldi v díle zdůraznil, že libreto k němu je věnováno podestově manželce. Jmenovala se *Elena Minotti Querini*. Skladba zněla: *Překypujeme vděkem...*

Ke konci roku 1708 oznamuje Antonio Bartoli, že vydá Vivaldiho *houslové sonáty op. 2*. Jeho skladatelská hvězda stoupá. Obdrží i zvláštní odměnu 50 dukátů, které mu věnuje Pietà.

Remo Giazotto (*Antonio Vivaldi*, Torino 1973), zmiňuje se ve své právě citované knize (s. 105), ač neuvádí pramen, z něž čerpal, že koncem roku 1708 navštívil Benátky (29. prosince) na zapřenou dánský a norský král *Frederik IV*. Do Benátek prý zajel jen proto, aby mohl vyslechnout mši a koncertní večer v Ospedale della Pietà. Provedení prý řídil jistý *maestro* v zastoupení *Gaspariniho*. Nemohl to být nikdo jiný než Vivaldi. Zpráva o králově návštěvě Benátek vypovídá, že Vivaldiho *mše* měla ohlas, zvláště její *Credo* a její *Agnus Dei*, která byla provedena s nástrojovým doprovodem. Též Vivaldiho *Concerto* bylo po zásluze odměněno freneticky. U krále našly Vivaldiho opusy vřelé přijetí. Monarcha se zdržel v Benátkách do 7. března 1709.

Vivaldi byl králi upřímně vděčen za uznání. Proto mu věnoval svou *sbírku houslových sonát*, jež vyšly v dotisku u Rogera kolem roku 1711 jsouce označeny opusovým číslem 2. Skladatel je na titulním listě uveden jako „*Musico di Violino, e Maestro de' Concerti del Pio Ospedale della Pietà di Venezia*“. Přes pronikavý umělecký úspěch však Vivaldi ztrácí důvěru vedení. Správní rada Ospedale della Pietà dne 24. února 1709 opět hlasuje o tom, zda Mistr má zůstat ve svazku se svou konzervatoří. Stalo se to, co nikdo neočekával. Pro Vivaldiho hlasovalo 7 členů rady, proti němu jich bylo šest. Bylo nařízeno nové hlasování. Dopadlo opačně. Pro Vivaldiho bylo šest, proti němu sedm hlasů. Mistr ztratil zaměstnání. Usiluje však o jeho znovunabytí. Získá je 27. září 1711, kdy pro jeho znovupřijetí hlasuje celá rada (tedy jednomyslně všech jejích 11 členů).

V době Vivaldiho bojů i vítězství vychází na operním nebi nová hvězda. *Georg Friedrich Händel* (1685–1759), rodák z Halle nad Sálou, jenž z ústavu Hamburské opery odešel na tři léta na zkušenou do Itálie, sklízí frenetický úspěch 26. prosince 1709 svou operou *Agrippina*, HWV 6. Je provedena vůbec poprvé v *Teatro San Giovanni Grisostomo*, tedy v kardinálském divadle v Benátkách. *Agrippina*, „dramma per musica in tre atti“, vznikala v Římě a v Benátkách v letech 1708–1709. Händel již měl během hamburského působení značnou zkušenost operního skladatele, neboť před *Agrippinou* napsal *Almiru*, HWV 1 (1704), operu *Die durch Blut und Mord erlangte Liebe oder: Nero*, HWV 2 (1705), operu *Der*

beglückte Florindo, HWV 3 (1706), *Die verwandelte Daphne*, HWV 4 (1706). Všechna ona právě jmenovaná operní díla vznikala pro Hamburskou operu a byla tam provedena. V Římě a ve Florencii Händel komponuje operní dílo *Vincer se stesso è la maggior vittoria* (*Rodrigo*), HWV 5 (1707), původně na libretní námět *Francesca Silvaniho*, jehož upravovatel ovšem není znám. *Rodrigo* byl první operou, kterou Händel napsal v Itálii. O podzimu 1707 měla premiéru ve Florencii. Nic nevadilo, že libreto zhudebnil před sedmi lety *Marc' Antonio Ziani*. Do své opery převzal Händel melodie ze své opery *Almira*. K florentské premiéře jen tolik, že *Rodrigo* byl patrně proveden během privátní inscenace buďto v Palazzo Pitti nebo jinde. – *Agrippina*, HWV 6, však předčila očekávání. Händel byl plně přijat do rodiny italsky píšících operních autorů. Kardinál *Vincenzo Grimani*, neapolský vicekrál, Händelův obdivovatel, napsal „svému“ skladateli libreto a dal pak dílo uvést ve svém divadle v Benátkách. Během karnevalového času 1710 hráli Benátčané, Almiřiny melodie ovšem nepoznali, Händelovu *Agrippinu* sedmadvacetkrát. Úspěch to byl tedy zcela mimořádný. Z Benátek putovala opera do Neapole (1713), do Hamburku (1718–1722) a do Vídně (1719). Zdalipak Vivaldi navštívil prapremiéru díla v Benátkách? Patrně ano. V Händelovi neviděl mrzkého soka. Ocenil jeho velikost a radoval se z vysokého uměleckého nivóového díla...

Vivaldiho Benátky byly umělecky rušné. Právě „jeho“ *Ospedale della Pietà* dbalo o to, aby hudební, zpěvní, operní ani oratorní umění v Benátkách nezakrnělo. Vždyť Ospedale se staralo o umělecký dorost, naději každého národa. Byl to ústav charitativní, ale podstatně zasáhl do hudební výchovy širokých vrstev, a to mj. prostřednictvím svých sirotek a postižených, kteří se tak oddaně věnovali hudbě v plné její šíři. Ospedale bylo dotováno z veřejných prostředků, z nadací a darů, vycházejících většinou z rukou měšťanů, ale i šlechticů. Název Ospedale znamená vlastně nemocnici. Ale je to zavádějící. Mladí lidé, svěřenci, nezápasili s nemocemi a s posledními věcmi člověka. Ve starých dobách, od 14. století, byly Benátky (město námořního obchodu) jednou z dominujících sil tehdejšího evropského obchodu. Již jsme se zmiňovali, že rozprostíraly dlaň i do Orientu. To zavdávalo příčinu k častým, i krvavým, sporům zejména s Turky. Námořní obchod, objevování nových hájemství, byly spojeny i s osobními obětmi. Mužové v boji o život padali, po nich zůstávaly ženy a děti. Benátky byly také městem sirotek, nalezenců, nemanželských dětí a jiných trpících stvoření. Bylo uzuální, že sirotčince a jim podobné ústavy patřily do *sféry nemocnic*, a tak také byly pojímány. Pro udržování těchto ústavů bylo třeba přemnoho peněz. Benátky Vivaldiho doby zaopatřovaly v oněch ústavech charitativního zaměření až 6000 dětí a mladistvých. Myšlenka, aby mladí svěřenci pěstovali (z pedagogických důvodů) hudbu a zpěv, nebyla nikterak scestná, ba právě naopak. Hudba a zpěv staly se součástí výchovného programu. Z obecné zpěvnosti vytryskla sbory, které postupně stále zvyšovaly úroveň. Nadaná mládež pěstovala vedle sborového pěvec-tví *solfeggio*, sólový zpěv, ale zaučovala se také ve hře na rozmanité hudební nástroje. Chovanci těchto ústavů byli i mistři nejproslulejší. Caldara, Galuppi, Hasse, Legrenzi, Lotti, Domenico Scarlatti, Tassarini, Traetta aj., patřili k nejvýznačnějším. Slavné benátské hudební ústavy (*konzervatoře*) charitativního charakteru měly výrazné názvy. Doposud jsme je uváděli jen v italštině. V překladu jejich označení zněla takto:

La Pietà = Milosrdenství;

I Mendicanti = Žebraví;

Gli Incurabili = Nevyléčitelní;

L'Ospidaletto = Malý hospital (nemocnice);

Jak již řečeno, obývala ony ústavy především děvčata. Veřejné koncerty, které dívky pořádaly pod vedením svých učitelů a vychovatelů, upevňovaly finanční rozpočet. *Pecunia semper deficit*, znělo odevšad. Nájmy budov byly nepřiměřeně vysoké, a tak bylo třeba všechna umělecká vystoupení považovat mimo jiné také jako *prostředek k upevnění finanční hladiny*. Umělecká vystoupení, koncerty apod. měly zcela ojedinělou úroveň. A tak byla v Benátkách vypěstována tradice, jaké nepamatují jiná města. Každý, a třebas i zahraniční pozorovatel, který měl možnost „podpůrné“ produkce navštívit, neskryl chválu. Víme, že právě v 18. století se po Evropě rojili tzv. hudební cestovatelé, nejslavnější byl zajisté Angličan *Dr. Charles Burney*, kteří se ve svých vzpomínkách a zápisech vraceli k nezapomenutelným zážitkům na benátských veřejných koncertech. V pramenných dokladech o těchto koncertech se například píše i o ženských klášterech, jejichž příslušnice báječně hrají na varhany, ovládají mnohé instrumenty a překrásně zpívají. Ozývají se hlasy, že nikde na světě neobjevíme tak *božské zpěvy* jako právě v Benátkách. Jsou to *zpěvy andělské*. Všechny ty ústavy, které mají onen výchovný a charitativní význam, jsou jedinečné.

S očima navrch hlavy cestoval roku 1790 po Itálii i básník *Johann Wolfgang von Goethe*. Neopominul navštívit Benátky. Potěšil se jejich hudebností, navštěvoval zejména chrámové produkce mladých hudebníků a pěvců (respektive zpěvaček).

Vivaldi opouští kněžské povinnosti, aby se cele mohl věnovat hudbě. *Angina pectoris* ho trápí. Jeho umělectví bylo z valné části uznáváno. Ve francouzském slovníku *Dictionnaire historique des Musiciens* (Paříž 1810–1811), jehož redaktory byli A. E. Choron a F. J. M. Fayole, čteme však *odsuzující slova*. Vivaldi byl prý pohnán před inkvizici, která ho naštěstí prý považovala jen za hudebníka, to znamená za blázna, a hned mu přímo zakázala, aby četl (tj. celebroid) mše. Odkud francouzský slovník čerpal tento údaj, zůstane záhadou. Je to však jeden z dokladů, že ještě na přelomu 18. a 19. století měli u mnohých všichni hudebníci tu nejhorší pověst jsouce srovnáváni s potulnými komedianty, ba dokonce s blázný, tedy s lidmi duševně vyšinitými. Takových a jiných výroků se můžeme dočíst leckdy i v jiných dokumentech. Onen francouzský slovníkový text zní v originále: „On le déféra à l'Inquisition, qui heureusement le regarda comme un musicien, c'est-à-dire comme un fou, et se borne à lui défendre de dire la messe dorénavant.“ (Na text upozornil W. Kolneder.) Inu, nikdo není doma prorokem...

Působení v Ospedale della Pietà mělo kladný vliv na Vivaldiho umělecký vývoj. Udivuje, že Vivaldi nebyl povolán na jeho místo vedoucího sbormistra, když je musel Gasparini pro nemoc opustit. Onen Gasparini byl ovšem také vedoucím hudebního semináře. Jeho nástupcem se stal málo významný „domácí“ skladatel *P. Dall'Olio*. Je docela možné, že Vivaldi byl opominut pro trvalé zdravotní potíže. Nebo za tím byl skrytý osten? „Nepomstili“ se vedoucí činitelé ústavu Vivaldimu právě proto, že projevoval „volný“ vztah ke kněžským povinnostem? Je pravda, že k administrativnímu vedení hudebního semináře bylo třeba úředně zdatné osoby. Nikdo snad nepochyboval o Vivaldiho vysoké umělecké a pedagogické úrovni. Vyšlo však na povrch, že Vivaldi se začíná zajímat o *operní provoz*,

že komponuje operu *Ottone in villa*, RV 729, [Císař] *Otto na letohrádku*, a že požádal o měsíční dovolenou, aby se zapojil do příprav k jejímu uvedení ve Vicenze. Z Vivaldiho (považovaného do té doby jen za instrumentálního skladatele) se klubal postupně mistr opery – zejména *seria* a *semiseria* –, a kdo dnes ví ze širší veřejnosti, že napsal kolem padesáti jevištních hudebních děl?

Vivaldiho doba byla také léty neustálých sporů o tvar barokní opery. Zejména jejich *libreta* podléhala mnohým útokům ze všech stran...